Vergaderjaar 2026–2027

37 035 B **Wijziging van de begrotingsstaat van het gemeentefonds voor het jaar 2026 (wijziging samenhangende met de Miljoenennota)**

Nr. 2 **MEMORIE VAN TOELICHTING**

A ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld.

Het wetsvoorstel strekt ertoe om de onderhavige begrotingsstaat voor het aangegeven jaar vast te stellen.

Alle voor dit jaar vastgestelde begrotingswetten tezamen vormen de Rijksbegroting voor dat jaar. Een toelichting bij de Rijksbegroting als geheel is opgenomen in de Miljoenennota.

Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de uitgaven, verplichtingen en de ontvangsten vastgesteld. De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zogenoemde begrotingstoelichting).

Wetsartikel 3

Ingevolge artikel 5, eerste lid, van de Financiële-verhoudingswet hebben gemeenten gezamenlijk recht op het bedrag dat in de begroting als verplichting voor het totaal van de algemene uitkering is opgenomen.

Ingevolge artikel 5, tweede lid, van de Financiële-verhoudingswet hebben de gemeenten gezamenlijk recht op de bedragen die in de begroting als verplichting voor het totaal van de integratie-uitkeringen en het totaal van de decentralisatie-uitkeringen is opgenomen.

De in dit wetsartikel opgenomen bedragen zijn niet rechtstreeks uit de begrotingsstaat af te leiden. De bedragen worden nader onderbouwd in deze memorie van toelichting.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
P.E. Heerma

De Staatssecretaris van Financiën,
E. Eerenberg

B ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ DE BEGROTINGSARTIKELEN

1. Leeswijzer

Voor u ligt de suppletoire begroting september van het gemeentefonds. De suppletoire begroting september geeft een beeld van de uitvoering van de begroting voor het jaar 2026. De stand wordt opgebouwd vanaf de stand van de vastgestelde begroting 2026.

Uitgangspunt bij de tabel budgettaire gevolgen van beleid is dat per artikel de beleidsmatige en technische mutaties toegelicht worden, die groter dan of gelijk zijn aan de ondergrens van € 30 mln.

2. Beleid

2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties

Tabel 1 Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2026 (suppletoire begroting september) (bedragen x €1.000)

	Uitgaven 2026
Vastgestelde begroting 2026	**47.531.353**
Stand 1e suppletoire begroting 2026	**47.961.377**
Belangrijkste suppletoire mutaties	
1) Ruimte onder plafond BCF 2026	190.876
2) Wet Versterking regie volkshuisvesting	56.156
3) Uitvoeringskosten inburgering	31.000
Overige mutaties	76.603
Stand suppletoire begroting september 2025	**48.316.012**

Toelichting

1) Ruimte onder plafond BCF 2026

De ontwikkeling van het BTW-compensatiefonds (BCF) en het bijbehorende plafond leiden conform het Financieel Akkoord Rijk/VNG/IPO met ingang van 2015 tot een toename of afname van de algemene uitkering van de fondsen. De voorlopige afrekening van de ruimte onder het plafond voor 2026 betreft € 190,9 mln. en wordt toegevoegd aan de algemene uitkering.

2) Wet versterking regie volkshuisvesting

Het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting zorgt ervoor dat overheden kunnen sturen op hoeveel, waar en voor wie er gebouwd wordt. Ter compensatie van de in het artikel 2 onderzoek geïdentificeerde structurele

uitvoeringslasten wordt vanaf het jaar 2026 een structurele jaarlijkse bijdrage van € 56,2 mln. vanuit het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening toegevoegd aan het gemeentefonds.

3) Uitvoeringskosten inburgering
Om gemeenten tegemoet te komen in de tekorten op de uitvoeringskosten inburgering stelt het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid € 31 mln. beschikbaar in 2026.

3. Beleidsartikel

3.1 Artikel 1 Gemeentefonds

Tabel 2 Budgettaire gevolgen van beleid Artikel 1 Gemeentefonds (bedragen x € 1.000)

	Stand begroting (eerste suppletoire) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	**47.826.770**	**354.635**	**48.181.405**
Uitgaven	**47.961.377**	**354.635**	**48.316.012**
Financiering gemeenten			
Bijdrage aan medeoverheden			
Algemene uitkering en de aanvullende uitkeringen	41.862.240	279.834	42.142.074
Decentralisatie-uitkeringen	2.046.065	74.801	2.120.866
Integratie-uitkering Voogdij 18+	1	0	1
Integratie-uitkering Beschermd wonen	1.915.147	0	1.915.147
Integratie-uitkering Participatie	2.133.908	0	2.133.908
Integratie-uitkeringen Overig	1	0	1
Kosten Financiële verhoudingswet			
Opdrachten			
Onderzoeken verdeelsystematiek	2.795	0	2.795
Bijdragen aan ZBO's/RWT's			
Onderzoeken verdeelsystematiek	1.120	0	1.120
Bijdragen aan agentschappen			
Onderzoeken verdeelsystematiek	100	0	100
Ontvangsten	**47.961.377**	**354.635**	**48.316.012**

Toelichting
Algemeen
De voorliggende suppletoire begroting september 2026 voor het gemeentefonds bevat de voorgestelde wijzigingen in de begroting 2026 ten opzichte van de stand van de eerste suppletoire begroting 2026.

Algemene uitkering
De mutatie op de algemene uitkering heeft met name betrekking op het toedelen van het aandeel van gemeenten in de voorlopige ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) voor 2026 (€ 190,9 mln.) en de middelen voor de Wet

Versterking regie volkshuisvesting (€ 56,2 mln.)

Decentralisatie-uitkeringen
De mutatie op de decentralisatie-uitkeringen heeft betrekking op diverse onderwerpen. Dit betreft onder meer Vrouwenopvang (€ 18 mln.), Spreidingswet (€ 15,3 mln.) Faciliteitenbesluit opvangcentra (€ 6,6 mln.) en Pilot wijkgerichte vaccinatieaanpak (€ 6,6 mln.)

Integratie-uitkeringen
Er zijn nu geen mutaties voor de integratie-uitkeringen voor uitkeringsjaar 2026.